

SEKRETARIAT

Biura Prac Senackich

Wpłynęło dn. 28.12.16

nr. 7643 podpis. *[signature]*

KABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 29.12.2016 r.

nr. 6643 podpis. *[signature]*

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 28 grudnia 2016 r.

DPPI-WIT.054.28.2016.ACh

**Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Odpowiedź na oświadczenie senatorskie nr BPS/043-31-703/16

Szanowny Panie Marszałku,

składam na Pana ręce odpowiedź na oświadczenie Senatora RP Pana Roberta Dowhana złożone na 31. posiedzeniu Senatu w dniu 7 grudnia 2016 r.

Szanowny Panie Senatorze,

reforma systemu oświaty jest odpowiedzią na postulaty środowisk społecznych. Rozwiązania, określone przepisami ustaw: Prawo oświatowe oraz ustawą wprowadzającą ustawę – Prawo oświatowe, przyjętych przez Sejm 14 grudnia br., są efektem ogólnopolskiej debaty prowadzonej w szerokim gronie podmiotów związanych z edukacją w okresie od lutego do czerwca 2016 r. pn: „Uczeń. Rodzic. Nauczyciel – Dobra Zmiana”. W ramach ww. przedsięwzięcia, oprócz 17 debat wojewódzkich i 47 zgłoszonych debat o edukacji odbywających się w całej Polsce, do Ministerstwa Edukacji Narodowej nadesłano w sumie 1118 opinii na temat zmian w systemie edukacji.

Niezależnie od powyższego projekty obu ustaw zostały poddane ustalonej przepisami prawa procedurze uzgodnień międzyresortowych i konsultacji publicznych. W ramach konsultacji publicznych oba projekty ustaw zostały przesłane do zaopiniowania do wszystkich reprezentatywnych związków zawodowych, które zgodnie z przepisami art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych¹ miały ustawowy termin na wyrażanie opinii na temat planowanych zmian. Ponadto, projekty zostały przesłane do zaopiniowania również innym związkom zrzeszającym nauczycieli, w tym Związkowi Nauczycielstwa Polskiego, które również w ciągu 30 dni mogły wyrazić swoją opinię na temat projektów ustaw.

¹ Dz.U z 2015 r. poz. 1881

Ministerstwo Edukacji Narodowej zajęło pisemne stanowiska wobec opinii związków zawodowych, ich treść została upubliczniona w dokumentacji projektów na stronach Rządowego Centrum Legislacji.

Jednocześnie projekty zostały przekazane do zaopiniowania korporacjom zrzeszającym jednostki samorządu terytorialnego, tj.: Unii Metropolii Polskich, Unii Miasteczek Polskich, Związkowi Gmin Wiejskich RP, Związkowi Miast Polskich, Związkowi Powiatów Polskich oraz Związkowi Województw RP.

Niezależnie od powyższego, Ministerstwo Edukacji Narodowej wystąpiło o opinię do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych oraz Rady Dialogu Społecznego.

W ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego nad projektami obu ustaw dwukrotnie debatował Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego (5 i 18 października br.), a debata plenarna odbyła się 26 października 2016 r.

Odnosząc się do pozostałych partnerów społecznych opiniujących projekt ustawy – Prawo oświatowe oraz projekt ustawy Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe, uprzejmie informuję, że Ministerstwo skierowało prośbę o opinię do 41 podmiotów (wyłączając związki zawodowe i korporacje samorządowe). Wyniki tych konsultacji zostały opisane w raportach z konsultacji obu ustaw.

Odnosząc się do pozostałych pytań podniesionych przez Pana Senatora w oświadczeniu z dnia 7 grudnia 2016 r., proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Głównym powodem planowanych zmian w systemie oświaty jest niezadowolający stan przygotowania absolwentów kończących cały cykl kształcenia w szkołach (szkole podstawowej, gimnazjum, w różnych typach szkół ponadgimnazjalnych) do kontynuacji nauki na studiach wyższych lub do wejścia na rynek pracy.

W obecnym stanie prawnym liceum ogólnokształcące zostało w rzeczywistości skrócone do 2 lat, zaś koncentracja godzin na wybranych 2-4 przedmiotach rozszerzonych spowodowała, iż utraciło ono charakter szkoły ogólnokształcącej. W klasie I liceum ma miejsce kontynuacja edukacji gimnazjalnej, a kolejne półtora roku jest niejako „kursem przygotowawczym” do egzaminu maturalnego. Natomiast szkoły zawodowe, wciąż nie są atrakcyjne dla młodzieży. Pochodzi z nich najwięcej bezrobotnych absolwentów.

Utworzenie gimnazjum, w założeniach reformy z 1999 r., miało być wstępem do reformowania kształcenia średniego i zasadniczego, z którym gimnazjum miało być ściśle połączone. Oddzielone od szkoły podstawowej gimnazja miały być dobrze wyposażone i posiadać wykwalifikowaną kadrę nauczycielską.

Niedokończona reforma szkół ponadgimnazjalnych spowodowała, że gimnazjum pozostało w silnych związkach ze szkołą podstawową i zaczęło

się do niej upodabniać. Obecnie, co drugie publiczne gimnazjum funkcjonuje w zespole ze szkołą podstawową. W efekcie w jednym budynku uczą się dzieci od siódmego (szóstego) do szesnastego roku życia. Łączenie gimnazjum ze szkołą podstawową szczególnie często występuje na obszarach wiejskich. Ponadto, znaczna liczba gimnazjów w dużych miastach prowadzi selektywny nabór, czego efektem jest duże zróżnicowanie wyników egzaminu gimnazjalnego pomiędzy szkołami. Jest to sprzeczne z założeniami reformy z 1999 r., która zakładała, że obwodowe gimnazja będą służyć wyrównywaniu szans edukacyjnych.

Spodziewanym efektem zaproponowanej reformy jest odpowiedź na problemy, z którymi w chwili obecnej lub w najbliższej przyszłości będzie musiał zmierzyć się system oświaty w Polsce.

Przygotowana reforma edukacji jest przemyślana i zaplanowane na wiele lat. Zależy nam na tym, aby każdy uczeń, bez względu na to skąd pochodzi oraz jaki jest status materialny jego rodziców, miał dobrą szkołę i dobrą edukację. Reforma edukacji to nie tylko zmiana ustroju szkolnego. To także propozycja nowych rozwiązań w rozwoju szkolnictwa zawodowego silnie powiązanego z rynkiem pracy.

Przepisy dotyczące nowego ustroju szkolnego zawierają szereg rozwiązań, które umożliwią wprowadzenie zmian już od roku szkolnego 2017/2018 bez ponoszenia istotnych kosztów przez jednostki samorządu terytorialnego.

Należy zwrócić uwagę, że jednostkom samorządu terytorialnego pozostawiono okres 5 lat na dostosowanie sieci szkół do stanu docelowego. W przepisach założono, że w okresie przejściowym jednostki samorządu terytorialnego będą dysponować dużą swobodą w zakresie organizowania pracy swoich szkół. Wprowadzono wiele możliwości przekształcania szkół, np. zespół szkół, w skład którego wchodzi dotychczasowa sześciolletnia szkoła podstawowa i dotychczasowe gimnazjum stanie się z mocy prawa ośmioletnią szkołą podstawową. W przypadku gimnazjów samodzielnych, mogą one zostać przekształcone w: szkołę podstawową, liceum, technikum, branżową szkołę lub mogą zostać włączone do któregoś z nowo powstałych typów szkół. Decyzja co do formy i czasu przekształcenia gimnazjum, albo jego włączenia do innej szkoły należy do kompetencji odpowiednio organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego prowadzącego gimnazjum, osoby prawnej niebędącej jednostką samorządu terytorialnego lub osoby fizycznej prowadzącej dotychczasowe publiczne lub niepubliczne gimnazjum.

Wszystkie te rozwiązania zagwarantują przeprowadzenie procesu przekształceń oraz właściwe zarządzanie szkołami w okresie przejściowym w sposób jak najmniej uciążliwy i najmniej kosztowny dla jednostek samorządu terytorialnego.

Zgodnie z wyliczeniami przedstawionymi w ocenach skutków regulacji do obu ustaw, poziom finansowania przewidziany dla roku 2017 jest wystarczający, aby pokryć wydatki bieżące systemu oświaty w nowym ustroju oraz wystarczający,

aby pokryć wydatki bieżące w trakcie transformacji ustroju. Uwzględnia on między innymi finansowanie wyższymi kwotami części oświatowej subwencji ogólnej ucznia w szkole podstawowej (klasa VII i VIII) niż dotychczas ucznia gimnazjum. Uwzględnia również finansowanie utworzenia przez jednostkę samorządu terytorialnego branżowej szkoły II stopnia.

W zakresie koniecznych dostosowań do nowego systemu, należy stwierdzić, że pozostają możliwe do wykorzystania środki zarówno w części oświatowej subwencji ogólnej (przy założeniu jej podobnego udziału w wydatkach bieżących jednostek samorządu terytorialnego objętych subwencją), jak i wynikające ze zmniejszonego finansowania dowożenia uczniów oraz zmniejszonych wydatków w przeliczeniu na ucznia w liceach ogólnokształcących. W roku 2017 jest to 313 mln zł, w roku 2018 – 148 mln zł, w roku 2019 – 243 mln zł. Środki te mogą zostać wykorzystane na dokonanie niezbędnych zmian w zakresie dostosowania budynków i ich wyposażenia do potrzeb nowej struktury szkół.

W ramach zaplanowanych działań została również przewidziana reforma podstawy programowej kształcenia ogólnego. Projekt podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz ramowe plany nauczania 30 listopada br. zostały przekazane do opiniowania wszystkim zainteresowanym w ramach prekonsultacji.

Po zakończeniu prekonsultacji (termin zgłaszania uwag minął 9 grudnia br.), projekty rozporządzeń podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej oraz projekt ramowych planów nauczania będą skierowane do uzgodnień międzyresortowych i konsultacji społecznych (w ramach, których każdy obywatel może zgłosić swoje uwagi lub opinię). Przewidujemy, że projekty rozporządzeń będą podpisane przez Ministra Edukacji w drugiej połowie lutego.

W roku szkolnym 2017/2018 nowa podstawa programowa będzie stosowana w: przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych formach wychowania przedszkolnego, w klasach I, IV szkoły podstawowej oraz w klasie VII szkoły podstawowej. Dotychczasowa podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych będzie obowiązywała w klasach II, III, V i VI w roku szkolnym 2017/2018, a następnie w klasach III i VI w roku szkolnym 2018/2019.

Podstawa programowa kształcenia ogólnego, jak i przygotowywane podręczniki są docelowe. Ministerstwo Edukacji Narodowej jest w stałym kontakcie z wydawcami przygotowującymi podręczniki oparte na nowej podstawie programowej. W przepisach wprowadzających zmiany w edukacji uwzględniono możliwość korzystania przez nauczycieli z podręczników już dopuszczonych do użytku szkolnego. Pozostawiono im również swobodę w wyborze podręcznika do danego przedmiotu, jak i prowadzenia zajęć bez użycia

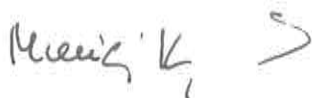
podręcznika, lub z wykorzystaniem wybranych lub przygotowanych przez siebie materiałów edukacyjnych.

W związku z wprowadzaną reformą nie przewiduje się zwolnień nauczycieli. Nauczyciele szkół starego systemu, z mocy prawa, staną się nauczycielami szkół nowego systemu (np. sześcioletniej szkoły podstawowej staną się nauczycielami ośmioletniej szkoły podstawowej, trzyletniego liceum ogólnokształcącego staną się nauczycielami czteroletniego liceum ogólnokształcącego, czteroletniego technikum staną się nauczycielami pięcioletniego technikum). W przepisach zostały wprowadzone także mechanizmy umożliwiające płynne przechodzenie nauczycieli ze szkół starego systemu do szkół nowego systemu bez konieczności rozwiązywania i ponownego zawierania umów.

Niezależnie od powyższego, należy zauważyć, iż według szacunków w latach 2017-2019 będzie ok. 5,5 tys. oddziałów klas VII i VIII więcej niż byłoby oddziałów klas I i II gimnazjum, co również przekłada się na miejsca pracy dla nauczycieli.

Jednocześnie pragnę poinformować, że aktualności o zaprojektowanych zmianach i ich realizacji można na bieżąco uzyskać na stronie Ministerstwa Edukacji Narodowej (<http://reformaedukacji.men.gov.pl/>).

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
Maciej Kopeć
Podsekretarz Stanu